

Aanvullende Loopbaanbegeleiding vso en pro

Van beleid naar praktijk

Aanvullende Loopbaanbegeleiding vso en pro

Van beleid naar praktijk

aanvullende loopbaan begeleiding

Inhoudsopgave

Wet van school naar duurzaam werk	6
Aanvullende loopbaanbegeleiding	9
Goede voorbeelden	16
Beleid en schoolgids	44
Colofon	48

De Wet van school naar duurzaam werk

Per 1 januari 2026 is de Wet van school naar duurzaam werk van kracht. Doel van deze wet is ervoor te zorgen dat jongeren na hun schoolloopbaan de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. Als zij moeite hebben om een baan te vinden of te behouden, dan helpen de maatregelen uit deze wet jongeren aan een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Ze verdwijnen niet uit beeld.

Kwetsbare groepen

Vooraf jongeren uit het praktijkonderwijs (pro), voortgezet speciaal onderwijs (vso) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo), met in het bijzonder de entreeopleiding (entree) en niveau 2 in de beroepsopleidende leerweg (bol) hebben nog te vaak geen werk of verliezen hun werk. De maatregelen uit de Wet van school naar duurzaam werk zijn bedoeld om de kansen op het verkrijgen en behouden van werk voor deze kwetsbare groepen te vergroten.

Achtergrond van de wet

De Wet van school naar duurzaam werk is een wijziging van de Wet educatie en beroepsonderwijs, de Wet voortgezet onderwijs 2020 en de Wet op de expertisecentra. De maatregelen raken naast het onderwijs ook het participatiebeleid, waarvoor een wijziging van de Participatiewet is gemaakt. Bij het vormgeven van de maatregelen is vooral gebruikgemaakt van ervaringen bij verschillende (tijdelijke) aanpakken rondom jeugdwerkloosheid. Deze hebben namelijk uitgewezen dat een gecombineerde aanpak door scholen en gemeenten in de arbeidsmarktregio het succes vergroot.

Vier maatregelen

Met de Wet van school naar duurzaam werk sluit het onderwijs beter aan op de arbeidsmarkt. Scholen, het Doorstroompunt en gemeenten gaan ervoor zorgen dat jongeren met en zonder een diploma duurzaam aan het werk komen en hierbij de benodigde ondersteuning krijgen, al dan niet via een beroepsopleiding. De voorwaarde hiervoor is dat de samenwerking in de regio duurzaam vorm krijgt met een structurele verankering in wet- en regelgeving en doorlopende bekostiging.

De wet bestaat uit vier maatregelen:

1. Pro-scholen, vso-scholen en mbo-instellingen bieden tijdens het onderwijs en na diplomering aanvullende loopbaanbegeleiding gericht op de overgang naar vervolgonderwijs of werk.
2. Doorstroompunten begeleiden jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar terug naar school of naar werk.
3. Gemeenten bieden jongeren tot 27 jaar meer preventieve en passende ondersteuning. Wanneer terugkeer naar school niet passend is, biedt de gemeente ondersteuning naar werk of een combinatie van werk en opleiding.
4. Scholen, gemeenten en Doorstroompunten werken verplicht samen in een aanvullend regionaal programma.

Er is veel informatie te vinden over de verschillende maatregelen. Hier zoomen we vooral in op de maatregel aanvullende loopbaanbegeleiding, gericht op scholen voor vso en pro.

aanvullende loopbaan begeleiding

Aanvullende loopbaanbegeleiding

Aanvullende loopbaanbegeleiding wordt in de wet omschreven als ondersteuning en advisering bij de overstap naar de arbeidsmarkt. Ondersteuning en advisering zijn brede begrippen, waarbij scholen volop ruimte krijgen voor een eigen invulling. Het betreft begeleiding richting een overstap naar de arbeidsmarkt. Dat betekent meteen de doelgroepen af voor wie de aanvullende loopbaanbegeleiding bedoeld is.

Doelgroepen

Voor scholen voor praktijkonderwijs bestaat de doelgroep uit leerlingen die rechtstreeks uitstromen uit het onderwijs. Leerlingen met een aansluitende inschrijving voor vervolgonderwijs ontvangen dus geen aanvullende loopbaanbegeleiding. Scholen voor vso bieden de aanvullende loopbaanbegeleiding aan leerlingen in het arbeidsmarktgerichte profiel, met uitzondering van leerlingen die een aansluitende inschrijving hebben voor vervolgonderwijs. Voor leerlingen in de profielen dagbesteding en vervolgonderwijs is er geen sprake van aanvullende loopbaanbegeleiding en blijven de eerdere verplichtingen voor nazorg vanuit de WEC onverkort van kracht.

Verplicht aanbod

Voor de genoemde doelgroepen is de school verplicht

een aanbod van aanvullende loopbaanbegeleiding te doen. Dit aanbod geldt gedurende de inschrijving op school én tot maximaal 2 jaar na uitstroom/diplomerings.

Deelname aan de aanvullende loopbaanbegeleiding is voor leerlingen vrijwillig. Indien zij niet deelnemen, is de school wel verplicht om een jaar na uitstroom de jongere opnieuw een aanbod voor aanvullende loopbaanbegeleiding te doen.

Het aanbod zoals de school dat voor ogen heeft, dient vastgelegd te worden in beleid. Een weerslag van dat beleid wordt opgenomen in de schoolgids.

Kenmerken

Aanvullende loopbaanbegeleiding is bedoeld als persoonlijke begeleiding van een jongere. Daarbij wordt de jongere actief persoonlijk benaderd, op een bij hem/haar passende wijze, dus afgestemd op de persoonlijke behoefte. De aanvullende loopbaanbegeleiding kan bestaan uit bijvoorbeeld gesprekken of een warme overdracht.

Bij de berekening van de budgetten voor aanvullende loopbaanbegeleiding is voor het eerste jaar uitgegaan van een begeleiding van gemiddeld 5 uur per leerling per jaar. Voor het tweede jaar is de helft van het budget beschikbaar.

Financiering

Scholen worden gefinancierd voor de aanvullende loopbaanbegeleiding op basis van het totale aantal leerlingen op de teldatum van het voorgaande jaar (t-1).

Voor het praktijkonderwijs wordt de financiering via een aparte regeling georganiseerd. De hoogte van het bedrag per leerling voor het eerste jaar aanvullende loopbaanbegeleiding is voor 2025 en 2026 vastgesteld op € 30,37.

Voor het voortgezet speciaal onderwijs wordt de basisbekostiging per leerling opgehoogd met circa € 15,- per jaar voor de jaren 2025 en 2026.

De financiering voor het tweede jaar gebeurt vanaf 2026 en zal dan ongeveer de helft extra zijn van het bedrag per leerling per jaar, dus naar verwachting circa € 15,- per leerling voor het pro en circa € 7,50 per leerling voor het vso.

Voor de totale financiering voor het vso en pro zijn de bedragen beschikbaar zoals vermeld in de onderstaande tabel.

Verdeling gelden pro en vso (€)		
	Pro	Vso
Vanaf 2025 (1e jaar aanvullende loopbaanbegeleiding)	950.000	550.000
Extra vanaf 2026 (2e jaar aanvullende loopbaanbegeleiding)	450.000	300.000

De gemeente betrekken

De nieuwe wet maakt het mogelijk voor pro- en vso-scholen om de gemeente te betrekken bij de aanvullende loopbaanbegeleiding. De gemeente kan dit doen op grond van een nieuw artikel (Artikel 7a) in de Participatiewet.

Als dit tijdens het onderwijs gebeurt, dan blijven de regio en de verantwoordelijkheid bij de school.

Na diplomering kunnen pro- en vso-scholen de gemeente verzoeken de ondersteuning voort te zetten en om de regio en de verantwoordelijkheid over te nemen. Dit kan onder meer aan de orde zijn wanneer de begeleiding een langere doorlooptijd vergt of wanneer er specifieke gemeentelijke expertise vereist is voor de begeleiding richting duurzaam werk.

Als de aanvullende loopbaanbegeleiding door de gemeente wordt voortgezet, dan moet de school aan de gemeente een overgangsdokument verstrekken. Dit gebeurt altijd met toestemming van de jongere.

Er bestond al een wettelijke verplichting om een overgangsdokument te verstrekken aan jongeren in het arbeidsmarktgerichte profiel en aan jongeren in profiel dagbesteding. Deze verplichting blijft onverkort bestaan, naast de nieuwe verplichting zoals hierboven beschreven.

Overgangsdokument

Het format voor het overgangsdokument

wordt regionaal vastgesteld binnen de samenwerkingsafspraken tussen de betrokken partners. Daarmee is er in de Doorstroompuntregio sprake van één en hetzelfde overgangsdokument voor betrokken scholen.

Het staat de Doorstroompuntregio's vrij om te bepalen hoe het regionale format eruit komt te zien. Zij kunnen zelf een geschikt model kiezen, zolang het format maar uniform is binnen de regio en voldoet aan de inhoudelijke eisen die de gemeente stelt.

Handreiking overgangsdokument

De Beleidsonderzoekers hebben een handreiking gemaakt met informatie over format, inhoud en gebruik van het overgangsdokument.

In de handreiking is een format te vinden langs de kopjes:

contactgegevens, schoolcarriere, kwaliteiten en vaardigheden, dromen en drijfveren, ondersteuningsbehoefte en externe factoren die van invloed zijn op het leven van de jongere.

In de handreiking zijn een aantal duidelijke aanbevelingen opgenomen voor het opstellen en gebruiken van het overgangsdokument met daarbij een belangrijke rol voor jongere.

De handreiking is hier te vinden:

aanvullende loopbaan begeleiding

vso-pro

Goede voorbeelden

Aanvullende loopbaanbegeleiding mag dan een nieuw begrip zijn, nazorg voor uitstromende leerlingen uit vso en pro is dat niet. En op de meeste scholen in het land wordt al jarenlang inhoud gegeven aan nazorg, op een manier die ook de opdracht van aanvullende loopbaanbegeleiding kan dekken.

Om scholen te helpen bij het vormgeven van hun aanvullende loopbaanbegeleiding zijn een aantal goede voorbeelden verzameld. Ze dienen als inspiratie of om als werkwijze over te nemen voor de eigen school en/of regio.

Niveaus en invulling

De verzamelde voorbeelden laten duidelijke verschillen zien in keuzes, beleid en uitvoering, waarbij in meer of mindere mate gekozen is voor eigen regie bij de school of samenwerking met andere partners. Er worden 3 niveaus onderscheiden:

1. Aanvullende loopbaanbegeleiding (regulier / basistaak)

Dit betreft een vorm van aanvullende loopbaanbegeleiding die binnen de wettelijke basistaak van school valt. Het gaat hier om een vorm die past bij jongeren die weinig ondersteuning nodig hebben, waarbij vaak de mentor of stagebegeleider verantwoordelijk is voor het contact met de jongere en de uitvoering van de begeleiding. De school voert regie over deze begeleiding en voert deze uit binnen de beschikbare financiering.

2. Aanvullende loopbaanbegeleiding plus

Dit is een vorm van aanvullende loopbaanbegeleiding waarbij er wat meer ondersteuning nodig is om jongeren succesvol te begeleiden naar werk. Ze hebben meer aandacht nodig, bijvoorbeeld omdat zij onzeker zijn over hun loopbaankeuzes of omdat hun persoonlijke omstandigheden wat complexer zijn. De begeleiding wordt meestal uitgevoerd door interne schoolfunctionarissen, zoals loopbaancoaches of trajectbegeleiders die gespecialiseerd zijn in intensievere vormen van ondersteuning. De school heeft regie bij de uitvoering. Voor de financiering van deze begeleidingsvorm wordt in enkele gevallen beroep gedaan op een bijdrage uit de regio.

3. Aanvullende levensloopbaanbegeleiding

Aanvullende levensloopbaanbegeleiding biedt bredere ondersteuning waarbij externe organisaties betrokken worden. Denk hierbij aan samenwerking met maatschappelijke organisaties, werkgevers, of zorginstellingen. De begeleiding is gericht op alle leefgebieden, zodat jongeren niet alleen klaar zijn voor vervolgonderwijs of werk, maar ook voor een zelfstandig leven. De begeleiding is vaak intensief en maatwerkgericht, waarbij de jongere actief wordt ondersteund bij het opbouwen van een stabiel sociaal, maatschappelijk en ondersteunend netwerk. In deze vorm kan de regie overgedragen worden aan bijvoorbeeld de gemeente. Vaak is additionele financiering nodig, bovenop de financiering door school.

Aanvullende loopbaanbegeleiding

Praktijkonderwijs Zutphen

Een doorlopende lijn van school naar duurzaam werk

“Eigenwijs verder komen”

Praktijkonderwijs Zutphen werkt vanuit de kernprincipes praktijk, maatwerk en vorming. Leerlingen werken op school en bij stagebedrijven aan vakkennis en echte praktijkopdrachten. Zo werken ze aan praktische vaardigheden en werknemersvaardigheden en ontdekken ze stap voor stap waar hun talenten liggen. Onder de zinspreuk van “Eigenwijs verder komen” ondersteunt de school iedere leerling op maat in zijn/haar route naar zelfstandige deelname aan de maatschappij.

Leerlingen van Praktijkonderwijs Zutphen dragen deels zelf de verantwoordelijkheid over hun leerproces via Presentis. Dit is een digitaal leerlingbegeleidingssysteem waarin zij een portfolio en een persoonlijk ontwikkelplan bijhouden. In MijnOntwikkelPlan (MOP) is onder meer te vinden hoe de leerlingen reflecteren op hun eigen werk, gedrag en keuzes. De mentor, praktijkbegeleiders en het ondersteuningsteam volgen de voortgang van iedere leerling en bieden waar nodig én in overleg met het netwerk de benodigde ondersteuning.

Doorlopende begeleiding

Praktijkonderwijs Zutphen beschouwt de aanvullende loopbaanbegeleiding als onderdeel van een doorlopende leerlijn die start in leerjaar één en doorloopt tot en met het tweede jaar na uitstroom.

Ouders en leerlingen worden vanaf het eerste leerjaar stapsgewijs meegenomen in het uitstroomproces. Via presentaties, ouderavonden, een praktisch programma en een gedegen stagevoorbereiding, wordt de weg naar uitstroom jaarlijks minder spannend en voorspelbaar. School, ouders en leerling vormen zo een driehoek die samen de koers uitzetten richting uitstroom.

Na het moment van uitstroom blijft Praktijkonderwijs Zutphen hun leerlingen nog twee jaar lang volgen. Hoewel dit op vrijwillige basis gebeurt, wordt dit wel vastgelegd in een nazorgcontract dat door leerling en ouders wordt ondertekend en in Presentis wordt gezet. Resultaten tonen aan dat 99% van de leerlingen hier gebruik van maakt.

De aanvullende loopbegeleiding Praktijkonderwijs Zutphen bestaat uit drie onderdelen:

1. een zorgvuldige voorbereiding op uitstroom;
2. een warme overdracht naar werk of vervolgopleiding;
3. nazorg ter ondersteuning van werkbehoud en welzijn.

1. Een zorgvuldige voorbereiding op uitstroom

Ook in het laatste jaar voor uitstroom staat MijnOntwikkelPlan (MOP) centraal. Iedere leerling wordt twee keer multidisciplinair in een MOP-overleg besproken door een teamleider, uitstroommentor en orthopedagoog en/of zorgcoördinator.

In deze overleggen wordt gekeken naar:

- verwachte uitstroomrichting;
- werknemersvaardigheden en het gedrag;
- ondersteuningsbehoeften en indicaties;
- resultaten, stages en ontwikkelkansen.

Na ieder MOP-overleg vindt er een gesprek plaats met de leerling en zijn of haar ouders. De leerling wordt hierbij actief betrokken. Er wordt niet over, maar mét hen gesproken. Vervolgens vindt er per gemeente een casusoverleg plaats. Hierin stemmen school en de gemeente samen af wat nodig is voor een goede uitstroom van de leerling. Per leerling wordt besproken:

- welke ondersteuning nodig is;
- welke regelingen of indicaties aangevraagd moeten worden;
- wie welke acties oppakt (school of gemeente).

Omdat elke gemeente anders werkt, zijn er maatwerkafspraken per gemeente. De samenwerking loopt het hele jaar door en kenmerkt zich door korte lijnen en wederzijds vertrouwen.

2. Een warme overdracht naar werk of vervolgopleiding

De uitstroommentor vormt een sleutelfiguur in het traject waarop het Praktijkonderwijs Zutphen de aanvullende loopbaanbegeleiding heeft vormgegeven. Deze mentor:

- begeleidt leerlingen intensief richting werk;
- oefent werknemersvaardigheden;
- onderhoudt contacten met bedrijven;
- zorgt voor een realistische en passende match.

3. Nazorg ter ondersteuning van werkbehoud en welzijn

In de huidige vorm bestaat de nazorg uit drie vaste contactmomenten per jaar:

- 2 telefonische contactmomenten per jaar (september en juni);
- 1 fysiek gesprek per jaar (januari–februari).

Tijdens deze contactmomenten wordt samen met de jongere gekeken naar de werk- of opleidingssituatie, het welzijn en de mate van zelfredzaamheid. Wanneer nodig, wordt er in overleg met de gemeente en/of werkgever extra ondersteuning georganiseerd.

Met de invoering van de Wet van school naar duurzaam werk zal de nadruk wat meer gaan verschuiven naar persoonlijk contact. De school wil toewerken naar twee fysieke gesprekken per jaar en één telefonisch contactmoment.

Financiering

De aanvullende loopbaanbegeleiding wordt grotendeels gefinancierd uit het reguliere schoolbudget. De school ziet dit niet als extra kostenpost, maar als een investering in:

- kwaliteit van uitstroom;
- duurzame plaatsingen;
- minder thuiszitters;
- sterkere ouderbetrokkenheid;
- stabiele arbeidsrelaties met bedrijven.

Wat zijn de werkbare bestanddelen?

De kracht van de aanvullende loopbaanbegeleiding bij Praktijkonderwijs Zutphen zit in de samenhang, zowel vóór als na het moment van uitstroom:

Vroeg beginnen en samen optrekken

Vanaf leerjaar twee worden leerlingen en ouders meegenomen in het uitstroomproces. Via presentaties, ouderavonden en stagevoorbereiding ontstaat een gedeelde koers tussen school, leerling en ouders.

Sectorgerichte mentoren

Leerlingen worden begeleid door mentoren met praktijkervaring in hun sector. Dit zorgt voor een sterk netwerk, realistische verwachtingen en betere matches met stage en werk.

Praktijk en onderwijs als één geheel

Leren vindt plaats in goed uitgeruste praktijkruimtes én bij bedrijven. Stages, cursussen en examens sluiten direct aan op de echte werkpraktijk, wat het zelfvertrouwen en de motivatie van jongeren vergroot.

Sluitende ondersteuningsstructuur

Via mentor, zorgcoördinator en het wekelijkse Intern Leerlingen Overleg (ILO) wordt ondersteuning snel en zorgvuldig afgestemd, in samenwerking met interne en externe partners.

Doordachte nazorg

De begeleiding start in leerjaar vijf en loopt door tot twee jaar na uitstroom. Met vaste contactmomenten (twee fysiek, één telefonisch) en registratie in Presentis blijft de jongere in beeld. Ook bij latere terugval kan het netwerk opnieuw worden ingezet.

Zichtbare impact

- *Duurzame uitstroom:* leerlingen blijven langer aan het werk dankzij passende matching en langdurige begeleiding.
- Minder thuiszitters dankzij vroege signalering en nauwe samenwerking met ketenpartners.
- *Een sterker regionaal netwerk:* jaarlijks vindt er op het Praktijkonderwijs Zutphen een bedrijvendag plaats waar zeker 200 tot 300 deelnemers aanwezig zijn. Dit versterkt de verbinding met de praktijk.
- *Toegenomen ouderbetrokkenheid:* keuzes worden breed gedragen en zorgen voor rust en voorspelbaarheid.
- *Hogere tevredenheid bij bedrijven:* werkgevers weten wat ze kunnen verwachten en waarderen de stabiele begeleiding.
- Leerlingen hebben meer succeservaringen door te werken in een praktijkomgeving met persoonlijke begeleiding.

Aanvullende loopbaanbegeleiding

Verlengde nazorg voor vso- en pro-leerlingen in Zeeland

Van samenwerking in het onderwijs naar duurzame arbeidsmarktparticipatie

De overgang van school naar werk is voor leerlingen uit het vso en pro een kwetsbare fase. Hoewel zij goed voorbereid uitstromen, blijkt landelijk dat veel jongeren na één tot drie jaar alsnog uitvallen. In Zeeland is daarom bewust gekozen voor een aanpak waarbij de begeleiding niet stopt bij uitstroom, maar wordt verlengd. Deze aanpak van verlengde nazorg is georganiseerd binnen de Zeeuwse Stichting Maatwerk (ZSM).

Zeeuwse Stichting Maatwerk

De Zeeuwse Stichting Maatwerk bestaat uit een drieledig bestuur, een Raad van Advies, een werkteam met vertegenwoordigers uit alle schooltypen en een maatwerkgroep bestaande uit stagedocenten, stagebegeleiders en stagecoördinatoren. Het verenigt sinds de oprichting in 2011 dertien vso- en pro-scholen en één mbo-instelling:

- Praktijkschool De Wissel
- Praktijkschool De Sprong
- Praktijkschool Het Bolwerk
- Calvin College Praktijkonderwijs
- Praktijkschool Hulst
- Pontes praktijkonderwijs
- VSO De Sprienke
- VSO Odysee college

- VSO Asteria College
- VSO De Argo
- VSO Klimopschool
- VSO De Wingerd
- VSO Speciale scholen Kapelle
- Scalda (mbo)

Visie

De stichting stelt zich ten doel om alle kwetsbare jongeren in Zeeland toe te leiden naar een plaats in de samenleving die past bij hun mogelijkheden en talenten. De stichting brengt de partijen bij elkaar die daarvoor nodig zijn. Zo speelt de stichting een verbindende rol. Daarbij richt de stichting zich enerzijds op een nauwe samenwerking tussen de scholen onderling, anderzijds op een intensieve samenwerking met regionale ketenpartners. Zo willen zij vroegtijdig in beeld krijgen wat de talenten en mogelijkheden van iedere leerling zijn.

Belangrijke waarden voor de Zeeuwse Stichting Maatwerk zijn:

- Acceptatie
- Participatie
- Gelijke kansen voor iedere jongere

Wat is verlengde nazorg

Verlengde nazorg vormt een uitbreiding op de wettelijk verplichting tot aanvullende

loopbaanbegeleiding. Het is beschikbaar voor alle leerlingen uit de dertien Zeeuwse vso- en pro-scholen die uitstromen naar arbeid. Jongeren kunnen zich hier vrijwillig voor aanmelden. Na aanmelding krijgen zij een vaste begeleider die na uitstroom als een soort life coach betrokken blijft.

De begeleiding start in het laatste schooljaar. Op de eigen school maakt de jongere kennis met zijn of haar begeleider. Het doel is om vóór de uitstroom een sterke vertrouwensband op te bouwen met de jongere, het netwerk en de werkgever.

Na uitstroom is de begeleiding flexibel en afgestemd op de jongere. Soms volstaat een appje of telefoontje, in andere situaties is er intensiever contact nodig. De jongere behoudt hoe dan ook zelf de regie. De begeleider sluit aan, ondersteunt en verbindt partijen wanneer dat nodig is.

Financiering

De verlengde nazorg wordt grotendeels gefinancierd vanuit ESF-subsidies (Europees Sociaal Fonds). Daarnaast worden aanvullende subsidies aangevraagd, onder andere via de arbeidsmarktregio.

De huidige middelen maken continuïteit mogelijk tot 2032, maar de wettelijke financiering voor aanvullende loopbaanbegeleiding is te beperkt om intensievere vormen van aanvullende loopbaanbegeleiding te blijven realiseren. Daarom zal een structurele samenwerking tussen scholen en ZSM in de toekomst noodzakelijk blijven.

Wat zijn de werkbare bestanddelen

- Al vóór de uitstroom bouwen begeleiders een vertrouwensband op met de jongere. Zo kunnen kleine problemen vroegtijdig worden gesignaleerd en voorkomen dat ze uitgroeien tot belemmeringen voor werk.
- Werk en privé hangen nauw met elkaar samen. Daarom richt de begeleider zich niet alleen op het functioneren op de werkvloer, maar ook op andere vlakken die er voor de jongere toe doen, zoals financiën, vervoer, huisvesting, mentale gezondheid en contact met instanties.
- Door het hele netwerk te betrekken, is en blijft de jongere duurzaam aan het werk.

Zichtbare impact

De resultaten van de verlengde nazorg spreken voor zich. In de afgelopen drie schooljaren zijn circa 70 jongeren begeleid. Geen één van hen is thuis komen te zitten. Niet iedereen bleef bij dezelfde werkgever, maar alle jongeren zijn aan het werk gebleven.

Alleen op Walcheren leidde dit tot ongeveer 30 minder bijstandscasussen per jaar. Deze cijfers bevestigen dat investeren in de overgangsfase uitval op de lange termijn voorkomt.

Daarnaast laten voorbeelden uit de praktijk zien dat:

- Jongeren bij wie een contract dreigde te stoppen tijdig werden begeleid naar een nieuwe baan, zonder periode van werkloosheid.

- Schuldenproblematiek werd aangepakt door samen betalingsregelingen te treffen, waardoor rust ontstond en werk behouden bleef.
- Werkgevers die huiverig waren voor 'complexe regelgeving' ontzorgd werden bij loonwaardebepaling en subsidies, waardoor tijdelijke contracten tóch werden verlengd of vast werden.
- Jongeren met mentale vragen of stress passende ondersteuning kregen, zodat zij weer aan het werk konden.

“Geen Zeeuwse ZSM-leerling tussen wal en schip”

Aanvullende loopbaanbegeleiding plus

Pro College regio Nijmegen

Langdurige nabijheid als sleutel tot duurzame uitstroom

Pro College regio Nijmegen omvat vier praktijkscholen in Nijmegen, Wijchen, Bommel en Boxmeer. De aanvullende loopbaanbegeleiding is structureel georganiseerd via een bovenschools team van trajectcoaches die in dienst zijn van de stichting en deel uitmaken van een leerlijn die doorloopt na het moment van uitstroom.

Hoe is het tot stand gekomen

Tot 2014 lag de begeleiding rond stages, uitstroom en aanvullende loopbaanbegeleiding vooral bij de mentoren. In de onderwijspraktijk bleek echter dat de combinatie van lesgeven, begeleiden en voldoen aan alsmaar complexere wet- en regelgeving voor hen steeds lastiger werd. Daarom is er in het schooljaar 2014–2015 een bovenschools team van trajectcoaches aangesteld. Sindsdien is de expertise op het gebied van wet- en regelgeving en de samenwerking met externe partners rondom stages en uitstroom geborgd en uitgebouwd.

Financiering

De trajectcoaches zijn in dienst van Pro College regio Nijmegen en worden bekostigd vanuit het reguliere onderwijsbudget. Met de intrede van de Wet van school naar duurzaam werk komen er beperkte aanvullende middelen beschikbaar voor leerlingen

die direct naar werk uitstromen. De stichting wil deze middelen zo effectief mogelijk inzetten om trajectcoaching te borgen. Hoewel deze niet volledig toereikend zijn.

Trajectcoaches

De trajectcoaches zijn gespecialiseerde begeleiders met kennis van wet en regelgeving. Zij zijn geen docenten, maar gespecialiseerde begeleiders met kennis van wet- en regelgeving, de arbeidsmarkt en ondersteunende netwerken. Deze onafhankelijke rol draagt bij aan het vertrouwen met betrokkenen, biedt continuïteit en zorgt voor tijdige ondersteuning, vooral wanneer uitgestroomde leerlingen tegen knelpunten aanlopen.

De trajectcoaches vormen een bovenschools team en worden verdeeld over de vier locaties in de regio. Zij hebben een caseload van ongeveer 32 leerlingen per fte. Alle trajectcoaches werken nauw samen met mentoren, gemeenten en zorgcoördinatoren. Hierdoor kan er snel worden doorverwezen en komt ondersteuning vlot op gang.

Wat zijn de werkbare bestanddelen

Een trajectcoach komt in fases steeds meer in beeld. Alle contactmomenten, signalen en aandachtspunten rondom een leerling worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem en de volgmonitor. Dit zorgt voor continuïteit in de begeleiding en maakt het mogelijk om knelpunten vroegtijdig te signaleren en op te lossen.

Leerjaar 3: oriënterend en op de achtergrond

In leerjaar 3, wanneer pro-leerlingen oriënterende stages volgen, stemt de trajectcoach al het een en ander af met de mentor. Zij bespreken onder meer de interesses, talenten, wensen en aandachtspunten van een leerling, zodat dit tijdig kan worden meegenomen in de verdere loopbaanbegeleiding. In deze fase is de mentor leidend en heeft de trajectcoach nog geen vaste begeleidingsrol. De trajectcoach leert de leerling in deze fase vooral globaal kennen.

Leerjaar 4: structureel en leidend

In leerjaar 4 groeit de rol van de trajectcoach. De focus verschuift van oriëntatie op de leerling naar gerichte voorbereiding op uitstroom. De trajectcoach krijgt een warme overdracht van de mentor in leerjaar 3 en maakt onder meer via een ouderavond nader kennis met de leerling en zijn of haar ouders. De trajectcoach fungeert vanaf dat moment als vast aanspreekpunt en houdt gesprekken over stage en begeleiding.

Leerjaar 5 en na uitstroom: intensief en doorlopend

In leerjaar 5 is de begeleiding het meest intensief. De trajectcoach heeft in deze fase het meest frequente contact met leerling, ouders en externe partners. De focus wordt gelegd op afronding van de stage en een gedegen voorbereiding op uitstroom.

Na schoolverlaten blijft de trajectcoach betrokken. Via de volgmonitor is er op vaste momenten contact, wordt er extra afgestemd als dat nodig is en denkt de trajectcoach mee wanneer het spannend wordt rondom werk, contracten of dreigende uitval. Ook leerlingen die formeel buiten de nazorgtermijn vallen, kunnen rekenen op ondersteuning wanneer zij zich bij de trajectcoach melden.

Zichtbare impact

De kracht van deze aanpak zit in langdurige, persoonlijke begeleiding, gecombineerd met rolzuiverheid. Omdat trajectcoaches geen docenten zijn, ontstaat er een andere relatie met de leerlingen. Zij worden niet gezien als beoordelaars, maar als vaste, neutrale begeleiders. Dit verlaagt de drempel om zorgen te delen, ook wanneer het niet goed gaat.

Daarnaast beschikken trajectcoaches over specialistische kennis van regelgeving en een breed netwerk. Zij kunnen snel schakelen met gemeenten, zorginstellingen en andere partners. In sommige gevallen groeit de begeleiding uit tot een meer overstijgende rol, waarin ook thema's als wonen, financiën of welzijn worden meegenomen. Altijd afgestemd op wat de leerling nodig heeft.

Het gebruik van informele communicatie, zoals WhatsApp, versterkt het contact. Leerlingen nemen sneller zelf initiatief en houden gemakkelijker contact, terwijl de begeleiding professioneel en doelgericht blijft.

Aanvullende loopbaanbegeleiding plus

vso-pro

Combinatiefunctionaris Arbeid in Midden-Gelderland

*Een vertrouwde brug van school naar
duurzaam werk*

Combinatiefunctionaris Arbeid

De Combinatiefunctionaris Arbeid is in de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland een vaste trajectbegeleider voor pro- en vso-leerlingen die uitstromen naar arbeid. Het gaat om leerlingen die de overstap maken naar regulier werk, een ontwikkeltraject richting werk of beschut werk.

De begeleiding start in het jaar van uitstroom en loopt door tot maximaal twee à drie jaar na uitstroom. De aanpak wordt inmiddels al zes schooljaren toegepast binnen twee vso-scholen en vijf pro-scholen in Midden-Gelderland.

Hoe is het tot stand gekomen

De inzet van de Combinatiefunctionaris Arbeid is ontstaan vanuit praktijkervaringen in de regio Midden-Gelderland. De overstap van school naar werk lukt veel jongeren, maar zonder begeleiding blijkt het voor hen knap lastig om werk te behouden.

Juist in de eerste periode na uitstroom lopen jongeren tegen diverse vragen en problemen aan die niet altijd direct met het werk zelf te maken hebben. Het gaat bijvoorbeeld om veranderingen in de thuissituatie, in de gezondheid, financiën of sociale relaties. Op het

moment dat de loopbaanbegeleiding stopt bij het moment van uitstroom, worden deze signalen vaak pas opgepakt als de situatie al is geëscaleerd en de jongere zijn baan is kwijtgeraakt.

Financiering

De Combinatiefunctionaris Arbeid wordt in Midden-Gelderland gefinancierd vanuit het budget Aanpak Jeugdwerkloosheid. Zeven scholen nemen deel aan het project. Dit geeft scholen meer zekerheid dan de eerdere jaarlijkse subsidiebeschikkingen en biedt ruimte om de rol structureel te organiseren en verder te professionaliseren. De financiering is inmiddels ook vastgelegd binnen het regionale programma. Tegelijkertijd wordt er ook nog gewerkt aan een toekomstbestendige vorm van financiering die scholen helpt om de formatie duurzaam in te zetten.

Wat zijn de werkbare bestanddelen

De Combinatiefunctionaris Arbeid onderscheidt zich door een samenhangende werkwijze waarin nabijheid, continuïteit en samenwerking centraal staan. De kracht zit niet in losse interventies, maar in de combinatie van onderstaande elementen:

1. Continuïteit: één vertrouwd gezicht

In de aanpak in Midden-Gelderland vervult de trajectbegeleider op school ook de rol van Combinatiefunctionaris Arbeid. Er is daardoor geen overdracht naar een nieuwe of onbekende partij op het moment dat de leerling de school verlaat. Voor de jongere blijft één bekend aanspreekpunt beschikbaar in een fase waarin er veel verandert. Deze continuïteit vergroot het vertrouwen en verlaagt de drempel om vragen te stellen of problemen te bespreken, juist wanneer het spannend wordt.

2. Nabijheid en korte lijnen

De Combinatiefunctionaris Arbeid onderhoudt regelmatig contact met de jongere, zowel persoonlijk als via korte, laagdrempelige lijnen. Hierdoor ontstaat er snel zicht op wat er speelt, zowel op het werk als daarbuiten, en worden signalen van mogelijke uitval vroeg herkend. Tijdig handelen zorgt er dus voor dat problemen niet buitensporig escaleren.

3. Brugfunctie tussen de jongere, werk en het netwerk

De Combinatiefunctionaris Arbeid fungeert als brug tussen de jongere, de werkgever en het ondersteunende netwerk. Er wordt nauw samengewerkt met ouders, gemeenten, jobcoaches, jeugdzorg en werkplekken. Door deze afstemming ontstaat er rust en duidelijkheid voor de jongere en wordt voorkomen dat verschillende partijen langs elkaar heen werken. Dat tezamen vergroot de kans op een duurzame uitstroom.

4. Gericht op duurzame plaatsing en ontwikkeling

De Combinatiefunctionaris Arbeid richt zich niet alleen op het behouden van werk, maar ook op ontwikkeling, bijvoorbeeld in de richting van persoonlijke groei, zelfredzaamheid, werknemersvaardigheden en – waar passend – het behalen van certificaten.

Zichtbare impact

De resultaten van de Combinatiefunctionaris Arbeid zijn concreet en onderbouwd. Op basis van zes schooljaren blijkt dat 85% van de jongeren die deelnemen aan het traject een arbeidscontract voor langere tijd hebben. Een deel van hen heeft inmiddels zelfs een vast contract.

Van de overige jongeren stroomt een groot deel door naar een ontwikkeltraject richting arbeid. Ongeveer 5% raakt uit beeld en rondt het traject niet succesvol af. Deze kleine groep onderstreept juist het belang van vroegtijdige en vertrouwde begeleiding.

Naast duurzame arbeidsparticipatie, laat de aanpak ook resultaten zien op het gebied van persoonlijke ontwikkeling. Jongeren worden zelfstandiger, leren beter omgaan met verantwoordelijkheden en groeien in hun rol als werknemer. Voor werkgevers betekent dit meer stabiliteit en minder uitval. Voor scholen betekent het een duurzame afronding van de onderwijsloopbaan van hun leerlingen.

Aanvullende levensloopbaanbegeleiding

Route Arbeid in Arbeidsmarktregio Groningen & Noord-Drenthe

De navigator als vertrouwde gids

Regionale ketensamenwerking

Route Arbeid is sinds 2017 de naam voor een regionale ketensamenwerking in de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe. Hierin werken 26 pro- en vso-scholen, 14 gemeenten en ketenpartners zoals leerplicht, het UWV, het Doorstroompunt, ontwikkelbedrijven en zorgpartners met elkaar samen om gezamenlijk de verantwoordelijkheid te dragen voor leerlingen met een arbeidsmarktgericht uitstrooprofiel.

Hoe is het tot stand gekomen

Route Arbeid bestaat sinds 2017 en is ontstaan vanuit Werk in Zicht. Dit betreft een regionaal samenwerkingsverband waarin gemeenten, onderwijs, UWV, sociaal ontwikkelbedrijven en andere partners met elkaar samenwerken aan duurzame kansen op werk voor inwoners met een of meerdere ondersteuningsbehoeften.

Werk in Zicht verbindt beleid, ondersteuning en uitvoering met regionale afspraken en lokale uitvoering met ruimte voor maatwerk. Meer informatie is te vinden op de website van Werk in Zicht (www.werkinzicht.nl).

Financiering

Route Arbeid is een gezamenlijk gedragen werkwijze die door de samenwerkende organisaties wordt gefinancierd. Daarnaast wordt er voor afzonderlijke projecten gebruikgemaakt van aanvullende middelen, zoals het Just Transition Fund en fondsen ter preventie en participatie.

Wat zijn de werkbare bestanddelen

Route Arbeid bestaat in de kern uit diverse onderdelen.

Een warme overdracht en georganiseerde samenwerking

Binnen de regionale structuur wordt er via periodieke warme overdrachten van school naar gemeente toegewerkt naar uitstroom, veelal richting een afspraakbaan of beschut werk. In het lokale uitstroomoverleg worden ondersteuning en de invulling van de tweejarige aanvullende loopbaanbegeleiding op elkaar afgestemd.

Persoonlijke begeleiding via de navigator

De navigator:

- fungeert als vertrouwenspersoon en een vaste, onafhankelijke buddy voor de leerling;
- begeleidt de leerling vanaf de schooltijd tot na het moment van uitstroom;
- richt zich op alle leefgebieden;
- vervult een regierol in de afstemming tussen o.a. gemeenten, werkgevers en hulpverlening.

Route Arbeid Plus

In aanvulling op Route Arbeid is er in de afgelopen jaren werkenderwijs een Route Arbeid Plus ontwikkeld voor leerlingen met het uitstroomprofiel dagbesteding. De aanpak richt zich specifiek op jongeren met beperktere ontwikkelmogelijkheden, maar met ontwikkelbaar arbeidspotentieel.

Uit onderzoek en een evaluatie is gebleken dat een tijdige, passende ondersteuning dwars door stelsels heen zin vol is. Veel pro- en vso-schoolverlaters blijken zich na hun 20e levensjaar verder te ontwikkelen en kunnen met gerichte begeleiding binnen arbeidsmatige dagbesteding doorgroeien naar werk en/of vervolgonderwijs. En dat terwijl zij eerder werden ingeschat als 'niet arbeidsvaardig'.

Zichtbare impact

Navigator

In Noord-Drenthe is de navigator-functie al meer dan tien jaar ingebed en bewezen effectief. Leerlingen ervaren rust en continuïteit doordat zij niet telkens met nieuwe begeleiders te maken krijgen. Ouders worden actief betrokken, wat de kans op succes aanzienlijk vergroot.

Structureel netwerk van scholen, ontwikkelbedrijven en gemeenten

In 2025 is er met ondersteuning van het digitale platform Wizie een stevig regionaal netwerk opgebouwd. Scholen, gemeenten en ontwikkelbedrijven stemmen samen de begeleiding af en delen good practices. De werkgroep Werkleerplaatsen en de jaarlijkse netwerkbijeenkomsten borgen een blijvende verbinding en doorontwikkeling.

Concreet levert dit het volgende op:

- snellere en betere matching van leerlingen aan stage- en werkplekken;
- minder uitval door tijdige signalering en gezamenlijke oplossingen;
- gezamenlijke aanpak van knelpunten, zoals wachtlijsten voor beschut werk;
- betere afstemming tussen stagecoördinatoren, ontwikkelbedrijven, gemeenten en andere samenwerkingspartners;
- samenhangende leer- en werklijnen door het delen van arbeidstrainingsvoorzieningen en het ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden.

Midden-Brabant - De Klas van ...

Van samenwerking in het onderwijs naar duurzame arbeidsmarktparticipatie

In Midden-Brabant werken alle pro- en vso-scholen samen met omliggende gemeenten en ketenpartners in de aanpak De Klas van Deze aanpak is ontwikkeld voor leerlingen die na hun uitstroom naar arbeid risico lopen om uit beeld te raken. Het doel daarbij is helder: leerlingen die zijn uitgestroomd naar de arbeidsmarkt niet loslaten, maar gericht blijven volgen en snel handelen bij (dreigende) uitval.

De Klas van...

De Klas van ... biedt één jaar actieve aanvullende loopbaanbegeleiding aan pro- en vso-leerlingen die zijn uitgestroomd naar de arbeidsmarkt en woonachtig zijn in Midden-Brabant. Daarbinnen staat één regionale aandachtfunctionaris centraal die:

- jongeren minimaal vier keer in het jaar actief benadert;
- bewaakt dat jongeren niet maandenlang uit beeld verdwijnen;
- extra contact legt bij signalen van terugval of onzekerheid;
- jongeren verbindt met de juiste partij (gemeente, werkmakelaar, jobcoach, zorg).

De begeleiding vanuit de regionale aandachtfunctionaris is persoonlijk en zeer laagdrempelig. Jongeren en hun ouders kunnen eenvoudig via WhatsApp of een telefoongesprek bij één vast aanspreekpunt terecht die hun

ondersteuning geeft of doorverwijst naar de juiste partij.

Hoe is deze aanpak tot stand gekomen

De aanpak is ontstaan vanuit de gezamenlijke constatering dat jongeren uit het vso en pro in Midden-Brabant bovengemiddeld vaak uitvallen na uitstroom, ondanks een reeds bestaande sluitende aanpak.

Vanaf De Klas van '16 (het eerste jaar van de samenwerking) werd geëxperimenteerd met actieve opvolging. Aanvankelijk belden scholen zelf hun uitgestroomde leerlingen op en werden signalen besproken in brede overleggen. Dat leverde waardevolle inzichten op, maar was zeer tijdrovend en kwetsbaar.

Vanaf De Klas van '21 is er bewust gekozen voor vereenvoudiging:

- geen grootschalige MDO's meer;
- geen versnipperde verantwoordelijkheden;
- één centrale functionaris die alle jongeren volgt en alleen opschaalt als dat nodig is.

Deze doorontwikkeling heeft geleid tot een efficiënte, uitvoerbare aanpak die inmiddels door alle vso- en pro-scholen in Midden-Brabant wordt gebruikt.

Financiering en organisatie

De aanvullende loopbaanbegeleiding wordt regionaal gefinancierd door de gemeenten in Midden-Brabant. De kosten worden jaarlijks doorbelast op basis van het aantal deelnemende jongeren per gemeente.

De centrumgemeente Tilburg verzorgt de inhoudelijke aansturing. De pro- en vso-scholen hebben geen financiële of organisatorische lasten.

Wat zijn de werkbare bestanddelen

De kracht van De Klas van ... is gelegen in vier onderdelen.

1. Vroeg signaleren

Door elk kwartaal contact te houden, worden problemen zichtbaar op het moment dat ze ontstaan in plaats van na maanden.

2. Regionale benadering

Leerlingen wonen en werken verspreid over de gemeenten in Midden-Brabant. Eén regionaal aanspreekpunt voorkomt versnippering en verwarring voor jongeren en de scholen.

3. Onafhankelijke positie

De regionale aandachtsfunctionaris werkt samen met gemeenten, maar is hier niet direct aan gekoppeld. Dit vergroot het vertrouwen en de hulpacceptatie van leerlingen en hun ouders.

4. Scholen blijven in hun kracht

Scholen introduceren de aanpak in het laatste schooljaar en delen hun zorgen, maar hoeven zelf geen nazorg te organiseren. De verantwoordelijkheid na uitstroom ligt waar die hoort.

Zichtbare impact

In 2023 werden maar liefst 106 oud-leerlingen actief gevolgd.

De zes pro- en vso-scholen in Midden-Brabant geven aan dat zij met meer vertrouwen kunnen loslaten bij het moment van uitstroom.

Jongeren die terugvallen in werk of begeleiding worden aanzienlijk sneller opgepakt dan voorheen. Langdurige uitval komt steeds minder vaak voor.

“Niet iedere jongere heeft veel begeleiding nodig, maar iedere jongere heeft baat bij iemand die meekijkt”

Aanvullende levensloopbegeleiding

Transfercoaching in de arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam

Een stevige brug naar de toekomst

De overstap van school naar werk of vervolgonderwijs is voor veel pro- en vso-leerlingen een kwetsbaar moment. Voor een kleine, maar zeer kwetsbare groep leerlingen is deze overgang zelfs dermate risicovol dat er een verhoogde kans is op thuiszitten, voortijdige schooluitval of maatschappelijke isolatie. Juist voor deze leerlingen is er in de arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam transfercoaching ontwikkeld.

Wat is transfercoaching

Transfercoaching is een langdurige, intensieve en persoonlijke vorm van aanvullende loopbaanbegeleiding. Een transfercoach helpt jongeren om duurzaam hun plek in de samenleving te vinden. De transfercoach staat nadrukkelijk naast de leerling. Niet als hulpverlener, maar als een vertrouwde volwassene die in de buurt komt van een grote broer of zus.

De begeleiding start meestal in het laatste schooljaar en loopt door tot gemiddeld een jaar na uitstroom. In die periode heeft een leerling gemiddeld anderhalf uur per week contact met een vaste transfercoach. De begeleiding is levensbreed en richt zich op de thema's Wonen, Werken en Welzijn. Dat betekent niet alleen

aandacht voor werk of opleiding, maar ook voor zaken als financiën, sociale relaties, zelfvertrouwen en praktische vaardigheden.

Hoe is deze aanpak tot stand gekomen

De aanpak is in 2020 ontstaan in Groot-Amsterdam als pilot vanuit een samenwerking tussen de gemeente, Stichting Orion, Stichting Kolom en Stichting MEE. Aanleiding was een groeiende groep pro- en vso-leerlingen die na uitstroom vastliepen, ondanks dat er in het onderwijs allerlei inspanningen werden gedaan om dit tegen te gaan.

Tijdens de pilot is er twee jaar lang onderzoek gedaan, onder meer door de Hogeschool van Amsterdam. De uitkomsten waren positief: leerlingen bleven beter in beeld, zaten niet thuis en wisten vaker een duurzame plek te vinden. Het heeft ertoe geleid dat de aanpak door de pro- en vso-scholen is doorontwikkeld en voortgezet.

Financiering

De financiering van transfercoaching verschilt per organisatie en is nog volop in ontwikkeling.

Bij Stichting Orion is transfercoaching inmiddels structureel opgenomen in de schoolbegroting en onderdeel van het onderwijsproces. Bij Stichting Kolom wordt de inzet gefinancierd vanuit het expertiseteam duurzame uitstroom.

Wat zijn de werkbare bestanddelen

Transfercoaching onderscheidt zich door een samenhangende aanpak waarin betrokkenheid, vertrouwde en maatwerk centraal staan. De kracht zit niet in afzonderlijke acties, maar in de combinatie van elementen.

1. Persoonlijke band en nabijheid

De transfercoach staat zowel tijdens de schoolperiode als na uitstroom naast de leerling als een vertrouwde volwassene en bouwt een persoonlijke band op waarin er ruimte is voor gesprekken, reflectie en soms contact buiten schooltijden.

2. Leerling in regie

Een belangrijk uitgangspunt is dat de leerling zelf de regie houdt. De transfercoach ondersteunt bij het stellen van doelen en het overwinnen van persoonlijke blokkades. Zodoende wordt het eigenaarschap en de intrinsieke motivatie van een leerling vergroot.

3. Samenwerking met school en netwerkpartners

Transfercoaches zijn dikwijls docenten met affiniteit voor de doelgroep. Ze zijn vaak één dag per week op school aanwezig, waardoor zij bekend raken bij de leerlingen en zodoende snel onderdeel uitmaken van de schoolcultuur. Transfercoaches zorgen er bovendien voor dat docenten en mentoren worden

ontlast in hun onderwijspraktijk. Zij weten dat hun kwetsbare leerlingen persoonlijk, intensief en deskundig worden begeleid door een transfercoach. Om de kwaliteit en kennisdeling te waarborgen, vinden er echter wel maandelijks momenten van gezamenlijke intervisie en casusbesprekingen plaats.

Transfercoaches werken nauw samen met zorgcoördinatoren, jobcoaches en leerplicht en fungeren als brugfunctie naar hulpverlening, stageplekken of trajecten zoals Amsterdam Werkt. Dit voorkomt dat verschillende partijen langs elkaar heen werken en dat leerlingen als gevolg daarvan tussen wal en schip vallen.

De eerste resultaten zijn veelbelovend. Leerlingen die deelnemen aan transfercoaching zitten niet thuis en blijven in beeld. In schooljaar 2024–2025 lopen tientallen trajecten bij zowel Stichting Orion als Stichting Kolom, met een gemiddelde begeleidingsduur van ruim een jaar.

Hoewel langetermijneffecten nog verder worden onderzocht, is de maatschappelijke winst nu al zichtbaar:

- minder uitval;
- meer stabiliteit;
- grotere kansen op duurzame uitstroom naar werk of vervolgonderwijs.

Misschien wel het belangrijkste effect is minder meetbaar: leerlingen voelen zich gezien, gehoord en gesteund op een cruciaal moment in hun leven. Transfercoaching laat al met al zien dat een kleine, gerichte investering een groot verschil kan maken. Voor leerlingen, voor scholen én voor de samenleving.

Beleid en schoolgids

De Wet van school naar duurzaam werk legt scholen de verplichting op de aanvullende loopbaanbegeleiding vast te leggen in beleid en dit te publiceren in de schoolgids. Voor het beleid zijn geen expliciete richtlijnen beschreven, anders dan dat de aanvullende loopbaanbegeleiding (pro) actief, persoonlijk en op de individuele behoefte van de leerling is afgestemd.

Beleid

Het is handig om de aanvullende loopbaanbegeleiding te beschrijven in een kort beleidsplan. Een samenvatting daarvan kan in de schoolgids. Daarmee is aan de verplichtingen voor het vaststellen van beleid voldaan en blijft de schoolgids leesbaar.

Denkrichting voor beleid

Om toch enige richting te geven aan beleid, zouden de verplichtingen rond het opstellen van een stagebeleidsplan kunnen helpen als leidraad om ook het beleid rond aanvullende loopbaanbegeleiding op te stellen.

Bij de beschrijving van dat beleid van de aanvullende loopbaanbegeleiding is het verstandig om aandacht te geven aan:

- **Aard**
Een beschrijving van de bedoeling van de aanvullende loopbaanbegeleiding.
- **Omvang**
De mate waarin de aanvullende loopbaanbegeleiding wordt uitgevoerd in termen van uren, contactmomenten of begeleiding.

- **Opbouw**
De wijze waarop de aanvullende loopbaanbegeleiding per jaar is ingericht en uit welke activiteiten het bestaat.
 - **Organisatie**
Een beschrijving van wie zich bezig houdt met de uitvoering van de aanvullende loopbaanbegeleiding.
 - **Verslaglegging**
De wijze waarop de uitkomsten en activiteiten rondom aanvullende loopbaanbegeleiding administratief worden vastgelegd.
- De Inspectie van het onderwijs neemt de aanvullende loopbaanbegeleiding op in het toezichtkader. Er wordt bekeken of er daadwerkelijk beleid is vastgesteld en of er in de dagelijkse praktijk uitvoering wordt gegeven aan dat beleid.

Van beleid naar schoolgids

In de schoolgids maakt de school voor belanghebbenden inzichtelijk wat de werkwijze van de school is, op grond van welke visie en op basis van welke beleidskeuzes. In dat verband hoort ook een beschrijving van de aanvullende loopbaanbegeleiding in de schoolgids thuis.

De beschrijving in de schoolgids kan gezien worden als een korte, kernachtige samenvatting van het beleidsplan rond aanvullende loopbaanbegeleiding.

Onderstaand zijn voorbeeldteksten opgenomen voor het pro en vso voor in de schoolgids, op basis van een fictieve inhoud van de aanvullende loopbaanbegeleiding.

Voorbeeldtekst pro

Aanvullende loopbaanbegeleiding

“Onze school vindt het belangrijk dat iedere leerling zich kan ontwikkelen naar een zo zelfstandig en passend mogelijke plek in de maatschappij. Voor sommige leerlingen is daarbij extra ondersteuning nodig bij het maken van keuzes rondom opleiding, werk en toekomstperspectief. Daarom biedt de school aanvullende loopbaanbegeleiding aan.

Wij bieden aanvullende loopbaanbegeleiding aan alle leerlingen in het laatste jaar van school aan. Leerlingen, die vervolgens uitstromen uit het onderwijs en niet gaan doorleren, krijgen ook nog extra begeleiding aangeboden voor een periode van 2 jaar. Leerlingen, die wel gaan doorleren op het mbo, ontvangen daar aanvullende loopbaanbegeleiding

In het laatste schooljaar voert de mentor twee keer per jaar een persoonlijk gesprek met de leerling over zijn/haar voorkeuren voor werk en loopbaan. De school betreft ouders/verzorgers actief bij de loopbaanbegeleiding. Tijdens de vaste

oudergesprekken wordt het toekomstperspectief, het beeld van de leerling en de eventueel benodigde ondersteuning met leerling en ouders besproken.

Samen maken de mentor en de leerling afspraken over de manier waarop ze na uitstroom met elkaar in contact blijven. Dat zal minimaal drie keer per jaar zijn. Tijdens die contacten bespreken we met de leerling hoe het gaat in relatie tot werk en loopbaan. Waar nodig geeft de mentor advies, ondersteunt met informatie of helpt de leerling bij belangrijke vragen of beslissingen. Indien nodig kan de mentor de leerling doorverwijzen naar andere personen of partijen voor meer ondersteuning.

Soms hebben leerlingen extra ondersteuning nodig om een werkplek te krijgen of houden. Daarom gaat de school in gesprek met de gemeente en/of andere belangrijke partners over de leerlingen die gaan uitstromen. Zo wordt eventuele ondersteuning al vroegtijdig met de gemeente besproken.”

Voorbeeldtekst vso

Aanvullende loopbaanbegeleiding en nazorg

“Onze leerlingen stromen uit naar verschillende plekken. Naar werk, naar een vervolgopleiding of naar dagbesteding. Na uitstroom is het belangrijk voor leerlingen om nog contact te hebben met een bekend en vertrouwd gezicht. Daarom biedt onze school leerlingen nazorg en aanvullende loopbaanbegeleiding.

Leerlingen, die de diplomagerichte stroom doen en uitstromen naar een vervolgopleiding, kunnen een beroep doen op onze nazorg. Als er vragen zijn of advies nodig is over een vervolgopleiding, werk of iets anders, dan kan de leerling contact opnemen met de mentor van het laatste schooljaar. Deze zal zoveel mogelijk vragen beantwoorden, adviezen geven of misschien juist doorverwijzen naar iemand die meer ondersteuning kan bieden.

Ook voor leerlingen in ons profiel dagbesteding bieden we nazorg. Als na uitstroom blijkt, dat er toch nog vragen zijn over de dagbesteding of een advies of informatie nodig is, dan kan de leerling of zijn/haar ouders contact opnemen met de voormalig mentor.

Voor leerlingen uit vervolgonderwijs of dagbesteding is op de uitstroemplek vaak begeleiding aanwezig. Dat is anders voor leerlingen uit het arbeidsmarktgerichte

profiel. Op of rond de werkplek is niet altijd iemand aanwezig voor advies of antwoord op vragen over werk en loopbaan. Daarom biedt onze school die leerlingen aanvullende loopbaanbegeleiding.

De aanvullende loopbaanbegeleiding bestaat in het laatste schooljaar uit 2 loopbaangesprekken met de leerling. De mentor maakt samen met de leerling tijdens deze gesprekken een overgangsdokument met daarin werkvoorkeuren, stage-ervaringen, sterke punten en toekomstverwachtingen.

Na uitstroom heeft de mentor iedere 2 maanden contact met de leerling. Dat contact kan telefonisch, via sms of app, afhankelijk van de voorkeur van de leerling. Tijdens deze contacten bespreken mentor en leerling hoe het gaat en of de leerling extra ondersteuning nodig heeft.

Mocht extra ondersteuning nodig zijn, dan kan de trajectcoach van school ingezet worden. Deze heeft meer tijd en gelegenheid voor begeleiding dan de mentor en kan op basis van samenwerkingsafspraken met de gemeente ingezet worden.

Tijdens de oudergesprekken bespreekt de mentor met leerling en ouders het beoogde traject voor nazorg of aanvullende loopbaanbegeleiding.”

Inspiratie

Bovenstaande teksten zijn bedoeld als inspiratie voor een op te nemen tekst in de schoolgids. De voorbeelden zijn niet exclusief voor vso of pro, maar zijn uitwisselbaar.

De daadwerkelijk inhoud van de aanvullende loopbaanbegeleiding bepaalt de daadwerkelijke tekst en invulling in de schoolgids. Vanuit de voorbeeldteksten kunnen zinnen en/of alinea's ontleend worden voor schooleigen teksten. De eerder beschreven goede voorbeelden dienen hetzelfde doel en kunnen door scholen gebruikt worden ter inspiratie voor het opzetten en inrichting van betekenisvolle aanvullende loopbaanbegeleiding.

Sectorraad
Praktijkonderwijs

sectorraadgo
voor gespecialiseerd onderwijs

Colofon

Deze brochure is een uitgave van het Landelijk Netwerk vso•pro en mede mogelijk gemaakt met een bijdrage van het Ministerie van OCW.

Het Landelijk Netwerk vso•pro is een initiatief van de Sectorraad GO en de Sectorraad Praktijkonderwijs met als doel om via samenwerking zoveel mogelijk jongeren aan het werk te krijgen en te houden.

© 2025 [vsopro.nl](https://www.vsopro.nl)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, of op welke manier dan ook, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

vso·pro